

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr.	23	Fylke:	Nordland
Tilleggsspørsmålnr.		Herad:	Bindal
Emne:	Bordskikk til hverdags	Bygdelag:	Bindalseidet
Oppskr. av:	I. Wæststad	Gard:	Vikestad
(adresse):	Lande	G.nr.	Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Oppskrevet etter samtale med Anton Vikestad f 1885.gårdb.

1. Satt vanligvis ved bordet.
2. Ja, men legdekallene måtte sitte før sig selv .
3De sat i omnskråa og fikk maten levert til sig på en stol A.Vikestad forteller: "Han Fredrik ,kårkallen hans far hadde legdekallen ei veke. En dag hadde legdekallen sett seg ved bordet då husbonden kom inn . "Gikk ikkje den hæren fremst frammi kneppøngen og sett seg .
Teks bort i skjettholet med deg ."
3. Ja. Før i tiden spiste man alltid i stua.
Kjøkenet var så lite at det var ikke plass til å spise der
4. Det var same slags mat .
5. Idag er det vanlig å spise på kjøkenet .
6. Ved høitider ,selskap og når det er gjester .
7. Ja. Når bordet stod bortil et vindu var husbondens plass nærmest vinduet og kona sat midt imot ,så sat barna deretter og tjenerene ved nerbordenden .
Det sit i endå her ."
8. Ja, det første A.V.minnes. Det var til barna var i 6årsalderen .
9. Ja i høgsetet . Når bordet stod til et vindu var det plassen nærmest vinduet . Far til A.V. hadde en

stabbe av stolhøgde . Det var en rotkubbe av et stort tre. Den var i den ene enden utholet som et traug og blev da brukt til å hakke kjøt i . Denne enden blev snudd ned og stabben var husbondens stol og stod på høgseteslassen .

10. Når bordet står midt på gulvet er det ikke nogen bestemt plass .

11. Det kom vel an på arbeidet en kom fra . Når det gjelder å ta lua av ved bordet så er det brukelig den tid A.V. kan huske.

12. Fire stykker om kvart fat , graut og tykkmelk . Brukte trefat (bunker) . Ved århundreskiftet fikk man sine egne kopper til melk . Det var kummer . (belle) Dei tok hornskeia full av graut og duppa i melka. Husbonden hadde si eiga skei . Når han var ferdig med spisingen sleikte han vel av skeia og satte den i veggen oppfor plassen sin .

13. Når de var i utengene og slo forsynte man sig bent fra gryta . Stekepanna brukte man derimot å sette på bordet med trefjel til underlag .

14. Sild brukte en å legge på flatbrødet til det de kalte sildbetta.

15. ja. Før var sukkertopp vanlig . ungene fikk ikke lov til å forsyne sig fra fatet .

16. Det var almindelig før . Når de skjenkte i kaffi så slo de koppen full så tefatet blev delvis fullt det og .

17. A.V var vaksen da gaffelen kom i vanleg bruk .

18. Mennene brukte av og til tollekniven når det var sild .

19. Hadde hver si skje . Husbondens var merket .

De blev oppbevart i skjøsksja. Det var hornsjeer .

Så kom jernskjeer . Sølvskjeer fantes . Det var vanlig å vaske skjeene etter bruken .

20. Frem mot 1900 . Før brukte man ovale tretalerkenner . Bruken av fellesfat begynte da å gå av bruk .

21 Nei . Voksduken kom ibruk kring 1910. Voksduken ligger på bordet mellom måltidene.

22. Før var det kvitskurt bord . Nu er det vanlig med voksduk .

23. Voksne fikk forsyne sig fra fatet . Til barna delte husmora ut . Brødkiver blev delt til ungene. Det var husmora som delte ut .(bytta ut maten). Til jul fikk ungene tildelt matbetta som dei kunne bruke når dei ville . De hadde då gjerne en bomme som de la den maten

1.

24. Det var brød ,sukker og lefse. omsbrød kalles i distriktet for kaka. Potetkake blev kalt løip, potetklaps.

25. Etter storleiken . Kvinnene trengte mindre mat .

26. 6-7år. Når de kan forsyne sig selv får de nok gjøre det ,men en voksen ser til at de forsyner sig med måte.

27. Ja, før riktig små barn .

28. Før 20-30 år sidan vart det slutt med å lesa før maten i almindelighet . Før var det den største ungen som måtte lese før maten .

29. Voksne snakka ved bordet ,men barn måtte ikkleg legge sig borti.

30. nei .æ

31. nei. Det kunne være forskjellig .

32 . Det kunne være forskjellig .

33. Det fantes hjem hvor de gikk og takka i handa .

Man sier idag ofte takk før maten .

- 4
34. Signe maten . ell. Velsign etinga.
35. Ingen regel .
36. Ja.
37. Ja.
38. Ja. Før skulle en fremmed som kom til gårds
først trakteres med dram . I sær i høgtidene.
De brukte kornkaffi . Det kunne også være kaffi
laget av deig . Så brukte de mye sikkeritilsetning .
At kjelen stod på hele dagen kan ikke sies ,men det
var gjerne snart å koke opp kaffi .
39. Ja.
40. Ja, før var det regnet slik .
41.

5026